

คู่มือสรุปเตรียมสอบ

พระราชบัญญัติวิชาชีพการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๖

สรุปเนื้อหาสำคัญเพื่อใช้ในการเตรียมตัวสอบ เน้นประเด็นหลัก กฎระเบียบ และบทลงโทษ

๑. บทนำและวัตถุประสงค์ของการตรา พ.ร.บ.

เหตุผลความจำเป็นในการตรา พ.ร.บ.:

เดิมอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการประกอบโรคศิลปะ แต่เนื่องจากมีผู้ประกอบวิชาชีพมากขึ้นจึงจัดตั้ง "สภาวิชาชีพ" เพื่อปกครองตนเองและควบคุมมาตรฐานให้เป็นอิสระ

วัตถุประสงค์หลักของสภาการแพทย์แผนไทย (มาตรา ๘):

- ส่งเสริมการศึกษา การพัฒนา การวิจัย และการประกอบวิชาชีพ
- ควบคุม กำกับ ดูแล และกำหนดมาตรฐานการให้บริการ
- ควบคุมความประพฤติและจริยธรรมให้เป็นไปตาม จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ
- ช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่ และให้การศึกษาแก่ประชาชน
- ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะต่อรัฐบาล
- ส่งเสริมความสามัคคี ผดุงเกียรติ สิทธิ และสวัสดิการของสมาชิก
- เป็นตัวแทนผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยและประยูกต์ของประเทศไทย

๒. นิยามศัพท์สำคัญ (จำให้แม่น)

คำศัพท์	นิยามตามกฎหมาย
การแพทย์แผนไทย	กระบวนการทางการแพทย์เกี่ยวกับการตรวจ วินิจฉัย บำบัด รักษา ป้องกันโรค ส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพ รวมถึงการผดุงครรภ์ การนวดไทย และการเตรียมผลิตยาแผนไทย
การประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย	การกระทำต่อมนุษย์โดยอาศัยองค์ความรู้ ๕ ด้าน: เวชกรรม, เกษษกรรม, ผดุงครรภ์, นวดไทย และการแพทย์พื้นบ้าน
การแพทย์แผนไทยประยุกต์	การประกอบวิชาชีพโดยอาศัยองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์การแพทย์

ความแตกต่างของงาน ๕ ด้าน (มาตรา ๓):

- เวชกรรมไทย:** การตรวจ วินิจฉัย บำบัด รักษา ป้องกันโรค ส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพ (ครอบคลุมทั้งผดุงครรภ์ เกษษ และนวดด้วย)
- เกษษกรรมไทย:** การเตรียมยา ผลิต ประดิษฐ์ เลือกสรร ควบคุมคุณภาพ ประโยชน์ และจ่ายยาตามใบสั่งยา
- การผดุงครรภ์ไทย:** การดูแลหญิงมีครรภ์ การทำคลอด การดูแลมารดาและทารกหลังคลอด

- **การนวดไทย:** การตรวจ วินิจฉัย บำบัด รักษา โดยใช้องค์ความรู้ศิลปะการนวดไทย
- **การแพทย์พื้นบ้านไทย:** การดูแลสุขภาพโดยใช้องค์ความรู้ที่สืบทอดกันมาในชุมชนท้องถิ่น

๓. สมาชิกสภาการแพทย์แผนไทย (มาตรา ๑๒ - ๑๔)

คุณสมบัติผู้สมัครสมาชิก (มาตรา ๑๒):

- อายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์
- มีความรู้ในวิชาชีพผ่าน ๓ ช่องทาง:
 - (ก) ฝึกอบรมจากสถาบัน/สถานพยาบาลที่สภารับรอง และสอบผ่าน
 - (ข) ได้รับปริญญา/ประกาศนียบัตรที่สภารับรอง และสอบผ่าน
 - (ค) เป็นผู้มีส่วนราชการรับรองความรู้ **การแพทย์พื้นบ้านไทย** และผ่านการประเมิน/สอบ
- ไม่ประพฤติเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ
- ไม่เคยต้องโทษจำคุกในคดีที่คณะกรรมการเห็นว่าจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสีย
- ไม่เป็นผู้วิกลจริต หรือโรคที่กำหนดในข้อบังคับ

การสิ้นสุดสมาชิกภาพ (มาตรา ๑๔):

- ตาย, ลาออก
- ขาดคุณสมบัติด้านความรู้ (ตามมาตรา ๑๒ (๒))
- คณะกรรมการมีมติให้พ้นสภาพเนื่องจากประพฤติเสื่อมเสีย
- เป็นผู้วิกลจริต/โรคต้องห้าม โดยมีแพทย์ไม่น้อยกว่า ๓ คนยืนยันว่ารักษาไม่หายภายใน ๒ ปี

๔. คณะกรรมการสภาการแพทย์แผนไทย

วาระและการดำรงตำแหน่ง:

- วาระคราวละ **๓ ปี** และดำรงตำแหน่งติดต่อกันได้ **ไม่เกิน ๒ วาระ**
- **นายกสภา:** เลือกจากกรรมการกลุ่มเลือกตั้งเท่านั้น
- **สภานายกพิเศษ:** คือ รมว.สาธารณสุข มีอำนาจยับยั้งมติคณะกรรมการ
- **กรรมการโดยตำแหน่ง (๕ ท่าน):** ปลัดกระทรวงสาธารณสุข, อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยฯ, อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, เลขาธิการ ออย., และเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- **กรรมการจากการเลือกกันเอง (๑๒ ท่าน):**
 - คณบดี/หัวหน้าภาควิชา (สาขาละ ๓ คน รวม ๖ คน)
 - ผู้แทนสมาคม/มูลนิธิ (๓ คน)
 - หัวหน้าสถาบัน/สถานพยาบาลที่ได้รับอนุญาตถ่ายทอดความรู้ (๓ คน)
- **กรรมการเลือกตั้ง:** มีจำนวนเท่ากับกลุ่มที่ ๑ และ ๒ รวมกัน (เลือกโดยสมาชิก)**วาระและการดำรงตำแหน่ง:**
 - วาระคราวละ **๓ ปี** และดำรงตำแหน่งติดต่อกันได้ **ไม่เกิน ๒ วาระ**
 - **นายกสภา:** คณะกรรมการเลือกจากกรรมการกลุ่มเลือกตั้ง (มาตรา ๑๔ (๕)) เท่านั้น**อำนาจหน้าที่สำคัญ:**
 - บริหารสภาตามวัตถุประสงค์ และออกข้อบังคับต่างๆ
 - **สภานายกพิเศษ (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข):** มีอำนาจยับยั้งมติของคณะกรรมการในเรื่องสำคัญ (เช่น การออกข้อบังคับ, งบประมาณ, การให้สมาชิกพ้นสภาพ, การพักใช้/เพิกถอนใบอนุญาต) ภายในเวลาที่กำหนด

๕. การควบคุมวิชาชีพและข้อยกเว้น

ข้อห้ามสำคัญ: ห้ามผู้ที่ไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยหรือประยุกต์ กระทำการประกอบวิชาชีพ (มาตรา ๓๑)**ข้อยกเว้น ๗ ประการที่สามารถทำได้โดยไม่ต้องมีใบอนุญาต:**

1. การกระทำต่อตนเอง
2. การช่วยเหลือตามหน้าที่/หลักมนุษยธรรม/ธรรมจรรยา โดยไม่รับประโยชน์ตอบแทน
3. นักเรียน/นักศึกษา/ผู้รับการฝึกอบรม ภายใต้การควบคุมของครูผู้ฝึกที่วิชาชีพรับรอง
4. บุคคลที่หน่วยงานรัฐ/ท้องถิ่น/สภาวิชาชีพ มอบหมายให้ทำภายใต้การควบคุมของผู้ประกอบวิชาชีพ
5. พนักงานในสถานพยาบาลภายใต้การควบคุมของผู้ประกอบวิชาชีพ
6. ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญของทางราชการตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด
7. **หมอพื้นบ้าน:** มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี ได้รับการยกย่องจากชุมชน และได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

๖. บทกำหนดโทษ (มาตรา ๕๓ - ๕๗)

การกล่าวหา/กล่าวโทษ:

- **อายุความ:** ต้องยื่นเรื่องภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่อยู่รู้เรื่องและรู้ตัวผู้กระทำความผิด และไม่เกิน ๓ ปี นับแต่วันที่มีการประพฤติดั้งเดิม
ขั้นตอนการพิจารณา:
- 1. **อนุกรรมการจรรยาบรรณ:** สืบสวนหาข้อเท็จจริงและเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ
- 2. **อนุกรรมการสอบสวน:** หากคณะกรรมการเห็นว่ามีความผิด จะตั้งคณะนี้เพื่อสอบสวนชี้มูลความผิด
- 3. **คณะกรรมการวินิจฉัย:** พิจารณาสืบสวนสอบสวนและลงมติระดับโทษวินัย ๕ ขั้น (มาตรา ๔๕):
- 4. ยกข้อกล่าวหา
- 5. ว่ากล่าวตักเตือน
- 6. ภาคทัณฑ์
- 7. พักใช้ใบอนุญาต (ไม่เกิน ๒ ปี)
- 8. เพิกถอนใบอนุญาต (ขอใหม่ได้เมื่อพ้น ๒ ปีนับจากวันเพิกถอน)

๗. พนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา ๕๐)

พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการตรวจสอบเพื่อควบคุมให้เป็นไปตาม พ.ร.บ. ดังนี้:

- เข้าไปในสถานที่ประกอบวิชาชีพในเวลาทำการ
- เข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะที่มีเหตุสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิด (ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงตกหรือเวลาทำการ)
- ยึดเอกสารหรือวัตถุเพื่อใช้เป็นหลักฐาน

๘. บทกำหนดโทษ (สรุปมาตรา ๕๓ - ๕๗)

•

ฐานความผิด	บทลงโทษสูงสุด
ประกอบวิชาชีพโดยไม่มีใบอนุญาต	คุก ๓ ปี / ปรับ ๖๐,๐๐๐ บาท
ใช้ค่านาหน้า/อักษรย่อเท็จ	คุก ๑ ปี / ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท

ฐานความผิด	บทลงโทษสูงสุด
ไม่คืนใบอนุญาต / ชัดขวางเจ้าหน้าที่	ปรับ ๒,๐๐๐ บาท

๗. อัตราค่าธรรมเนียม

- ค่าขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาต: ๓,๐๐๐ บาท
- ค่าต่ออายุใบอนุญาต: ๒,๐๐๐ บาท
- ค่าหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียน: ๕๐๐ บาท
- ค่าหนังสืออนุมัติ/วุฒิบัตรแสดงความชำนาญ: ๒,๐๐๐ บาท
- ค่าใบแทนใบอนุญาต: ๕๐๐ บาท